

POSUDEK ŠKOLITELE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV: „Aesthetic Perception Development during Childhood”

AUTORKA: Katarína Školárová

Bakalářská práce *Aesthetic Perception Development during Childhood* Kataríny Školárové lze charakterizovat jako příspěvek k psychologické estetice. Autorka vychází z teorie psychické (resp. estetické) distance anglického psychologa Edwarda Bullougha a zaměřuje se na otázku, v jaké ontogenetické fázi se u dětí rozvíjí estetické vnímání; s příslušnou otázkou nezbytně souvisí problém utváření schopnosti odstupu od skutečnosti či kapacity odlišování skutečného od fiktivního, iluzorního, imaginárního apod. Tuto problematiku Edward Bullough neřeší a zaměřuje se jen na vnímání dospělých. Lze tak říct, že Katarína Školárová Bulloughovu teorii estetické distance kreativním způsobem domýšlí a doplňuje.

Pro samotnou expozici teorie estetické distance si vedle analýzy Bulloughovy studie *Psychická distance jako faktor v umění* vypomáhá studií Oswalda Hanflinga *Five Kinds of Distance* (kap. 1). Následně přechází k Piagetově vývojové psychologii a vykládá jeho slavnou teorii kognitivních fází ve vývoji dítěte (kap. 2). Tato teorie tvoří důležitou oporu k subtilnějšímu porozumění dětského poznávání; zejména analýza utváření symbolického myšlení u dítěte pak Kataríně Školárové dovoluje tematizovat otázky týkající se estetického vnímání. V poslední třetí části se K. Školárová pouští do syntetizující interpretace Bulloughovy psychické distance a Piagetovy vývojové psychologie, v níž se jí významnou oporou stává práce americké autorky Catherine Swallow *Faces of the Captives. Aesthetic Distance and Emotional Absorption in Young Children's Engagement with Theatre*. Na základě výzkumů recepce divadelních představení dětskými diváky, jež Catherine Swallow ve svém díle uvádí, dochází Katarína Školárová ke konkrétním a přesvědčivým závěrům ohledně dětského vnímání estetického objektu a jeho fiktivnosti. Estetické vnímání dítěte nebývá ani zmatené, ani odtržené zcela od reality, spíše se u něj jedná o specifické prolnutí obojího. Důležitou roli zde hrají i „caregivers“ (zpravidla rodiče), kteří dětem poskytují jistou oporu a usměrňují je (srov. s. 43–51).

K práci mám jen malé výtky. Domnívám se, že je napsána srozumitelně, přehledně a s nadhledem; k tomu všemu navíc v anglickém jazyce. Pominu-li formální přehlédnutí, která by šlo snadno opravit (na mnoha místech autorka opomíjí v citacích čísla stránek), myslím si, že by práci prospělo pečlivější usouvztažnění jednotlivých částí a důkladnější zvážení, jak slouží celku. Mám za to, že například pasáž věnovaná Oswaldu Hanflingovi působí proporčně zvláště (srov. s. 15–28). Hanflingova studie má povahu zpřesňujícího komentáře, který rozvíjí Bulloughovu distanci, a tak je nejasné, proč mu K. Školárová věnuje dvojnásobek místa než Bulloughovi samotnému. Stálo by jistě za zvážení, zda by neměla být tato kapitola víc integrována do kapitoly o Bulloughovi. (Autorka má potřebu představit všech pět typů Hanflingovy distance, i když se jí k vlastnímu tématu ani všechny moc nehodí. Patrně si chtěla pro sebe vyjasnit celý Hanflingův text a představit to i čtenáři. Dále, dlouhé pasáže o de Beauvoir a Kunderovi, u nichž si čtenář nemůže neříkat, jak souvisejí s celkem). Podobně se dá kritizovat i část o boření čtvrté stěny (breaking the fourth wall), kterou bez dostatečného zdůvodnění vkládá do kapitoly 3.2. Přitom by stačilo velmi málo, aby tato jinak pro téma práce zajímavá pasáž vyzněla jako významný poznatek. (srov. s. 44-45). Na těchto pasážích se prokazuje, že autorka nad tématem práce

nevládne úplně suverénně. Práci to zpomaluje, tj. odvádí od hlavní linie textu. To lze nesporně přikládat nedostatku času na celkovou redakci textu.

Celkově na příslušné bakalářské práci oceňuji, že nepředkládá jen kritickou analýzu vybraných textů opatřenou nějakou zpravidla opatrnou interpretací, ale vstupuje na nezkoušenou půdu. Problematiku estetické distance propojuje s vývojovou psychologií Jeana Piageta a výzkumy teatroložky Catherine Swallow. Tato odvaha se podle mého názoru vyplatila a autorka napsala kvalitní syntetickou studii s nápaditě vymezeným tématem, s nímž umí zručně a s nadhledem pracovat.

Bakalářskou práci Kataríny Školářové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou **výborně**.

V Praze dne 13. června 2024

Mgr. Felix Borecký, Ph.D.